

*Черноіванова Ганна Степанівна
к.е.н., докторант, доцент
кафедри менеджменту та бізнесу,
ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця.*

Особливості формування інноваційних компетентностей сучасного фахівця

Ефективність управління інноваційною працею залежить від рівня компетенції спеціалістів. Формування інноваційних компетентностей фахівців, які займаються інноваційною працею, є досить складною науково - практичною проблемою, яка потребує подальшого дослідження. Залишаються актуальними уточнення змісту категорії «інноваційна компетентність», аналізування інноваційних компетентностей та їх складових, узагальнення теоретичних підходів до обґрунтування інноваційних компетентностей.

Різні аспекти трактування поняття інноваційної компетентності, визначення сутності інноваційних компетентностей та формування їх переліку висвітлені в працях таких зарубіжних та українських вчених: Дороніна М. С., Чайка Г. Л., Кулагін Ю. І., Статінова Н. П., Кущенко О.М., Моляко В. О., Харабуга С.В, Шестер І.В., Наумова О. О. Наприклад, Шестер І. В. визначає основні перешкоди у формулюванні інноваційних компетентностей та пропонує моделі інноваційних компетентностей але самі компетентності не визначає. Кулагін Ю. І., Статінова Н. П., Кущенко О.М. дають вірне формулювання інноваційним компетентностям, при цьому детально повно розшифровують сутність кожної компетентності з запропонованого переліку. Чайка Г. Л. досліджує зміст та особливості категорії «інноваційні компетентності» приводить приклад тільки деяких інноваційних компетентностей. У Наумової О.О. вірно сформульована тільки дві компетентності. Однак у всіх цих роботах не визначено єдиного підходу до формування інноваційних компетентностей в сучасних умовах.

Разом з цим, недостатньо розробленими залишаються теоретичні та практичні питання щодо визначення змісту інноваційних компетентностей та

урахування їх особливостей, що сприятиме активізації інноваційної праці та підвищенню ефективності інноваційної діяльності.

Тому метою дослідження обрано обґрунтування концептуального підходу до формування інноваційних компетентностей управлінських фахівців на підприємствах та виявлення їх особливостей.

Для досягнення поставленої мети дослідження необхідно вирішити такі наукові завдання: уточнити поняття «інноваційна компетентність»; узагальнити теоретичні підходи до формування інноваційних компетентностей, фахівців, які займаються інноваційною працею; розробити перелік основних інноваційних компетентностей управлінського персоналу.

Аналіз економічної літератури [1-13] засвідчив, що єдиний підхід до формування інноваційних компетентностей відсутній, розбіжності у поглядах вчених щодо визначення категорії «інноваційна компетентність», переліку їх видів, оцінювання інноваційних компетентностей. Тому, щоб усунути ці протиріччя було обґрунтовано концептуальний підхід до формування інноваційних компетентностей сучасних фахівців з управління. Основні складові цього підходу полягають у наступному:

По-перше, сутність категорії «інноваційна компетентність» базується на працях Чайки Г. Л., Шестера І. В., Харабуги С. В., Войтова І. В., Козуліної Ю. Г., Маланчука І. Г. [3,4,9,10,11]. Згідно проведеного дослідження можна зробити висновок, що більшість авторів розглядають категорію «інноваційна компетентність» як «сукупність нових знань, умінь і навичок». Однак варто зазначити, що до цього слід додати наступні ознаки: персональні здібності фахівців; готовність до просування інновацій; здатність до креативності. Ми вважаємо, що інноваційна компетентність – це сукупність нових знань, особистісних умінь і навичок, які враховують індивідуальні здібності виконавця, його готовність до креативності та просуванню інновацій.

По-друге, при формуванні компетентностей слід базуватися на загальноприйнятих міжнародних стандартах, зокрема на визначеннях, поданих у методології TUNING: компетентнісний підхід при визначення змісту освітніх

програм [1].

По-третє, перелік основних інноваційних компетентностей спеціалістів, які займаються інноваційною працею пропонується систематизувати за такими напрямками: творчі інноваційні компетентності; просування інновацій; управління інноваційними проектами; персональні якості. 1. Творчі інноваційні компетенції включають до себе: здатність застосовувати теорію вирішення винахідницьких завдань; здатність до інноваційної та творчої праці, дослідницької діяльності; здатність до спонтанної та адаптивної гнучкості; здатність до сприйняття розумного ризику, тощо. 2. Просування інновацій включають до себе: вміння проводити аналіз можливостей застосування інновацій; вміння проводити аналіз бар'єрів і ризиків на шляху комерціалізації; вміння формувати стратегію комерціалізації інновацій; вміння просувати розробку на ринок; здатність до підприємливості. 3. Управління інноваційними проектами включають до себе: навички володіння методами проектного управління й бізнес планування; знання правових основ інтелектуальної власності; вміння формувати команду; здатність ефективно працювати в групах, тощо. 4. Персональні якості включають до себе: вміння розставляти акценти й пріоритети; здатність до ініціативності, цілеспрямованості; вміння представляти результати роботи й тримати увагу аудиторії; відповідальність за ефективність та результат, тощо.

По-четверте, в кожному окремому випадку визначення найбільш важливих інноваційних компетентностей. проводиться з використанням експертного методу оцінювання на основі авторської методики.

По-п'яте, на основі визначення переліку найбільш важливих компетентностей за напрямками: креативні, менш творчі, рутинні» будується профілі фахівців, які займаються інноваційною працею.

Таким чином, обґрунтований концептуальний підхід до формування інноваційних компетентностей сучасних фахівців дає методичний інструментарій до визначення кваліфікаційних вимог та переліку знань, вмінь, навичок фахівців, які виконують різні типи робіт в інноваційній сфері.

Напрямок подальших досліджень в цій галузі може бути оцінювання рівня інноваційних компетентностей фахівців підприємства.

Список використаних джерел

1. Горылев А. И., Пономарева Е. А., Русаков. А. В. Методология TUNING: компетентностный подход при определении содержания образовательных программ: электронное методическое пособие / А. И. Горылев, Е.А. Пономарева, А. В. Русаков. – Нижний Новгород, 2011. – 45 с.

2. Дороніна М. С., Литовченко І. В., Михайленко Д. Г., Полубєдова А. О. Розвиток професійної компетентності управлінського персоналу: монографія / М. С. Дороніна, І. В. Литовченко, Д. Г. Михайленко, А. О. Полубєдова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 368 с.

3. Инновационная компетентность управленческих кадров: основные приоритеты формирования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: // belisa.org.by

4. Козулина Ю.Г., Маланчук И.Г. Инновационная компетентность педагога: инновационная готовность, профессиональная креативность: технология развития / Ю. Г. Козулина, И. Г., И. Г. Маланчук // Международный журнал экспериментального образования . – 2015. – № 10-2. – С.167-168

5. Лепейко Т. І., Кривобок К В. Адаптаційний потенціал підприємства в конкурентному середовищі / Т. І. Лепейко, К. В. Кривобок // Економічний аналі. – 2015. – №20. – С.245-250

6. Наумова О. О. Інноваційна діяльність персоналу у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства Автореф. дис....к-та екон.наук: 08.00.04 / О. О. Наумова. – Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 2010. – 20 с.

7. Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості: монографія / авт.кол.,наук. керівник В.О. Моляко. – К.: Педагогічна думка, 2008. - с.

8. Формування і розвиток інтелектуально - творчого потенціалу студентів: монографія / Ю. І. Кулагін, Н. П. Статінова, О. М. Кущенко та ін. –

К.: Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2012. – 212 с.

9. Харабуга С. В. Формування компетенцій інноваційно активного фахівця в системі професійної освіти.: Автореф. дис....к-та екон.наук: 08.00.07 / С. В. Харабуга. – Донецький національний ун-т. – Донецьк, 2009. – 20 с.

10. Чайка Г. Л.. Компетенції в управлінні: навч. посіб. / Г. Л. Чайка. – К.: Знання, 2015.– 167 с.

11. Шестер І В. Формування персоналу інноваційного підприємства: Автореф. дис....к-та екон.наук: 08.00.04 / І. В. Шестер. – Східноукраїнський національний ун-т ім.. В. Доля. – Сєверодонецьк, 2016. – 20 с.

12. Victor H. Vroom. Work and Motivation. – New York: Willy, 1994. – 420 p.

13. Ed Kur, Richard Bunning. Future of cooperative management // The Journal of Management Development. – 2002. – №10. – P. 12-18.

ЗАЯВКА

На участь у 52 Міжнародній науково-практичній Інтернет – конференції
«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ І НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»

Прізвище – Черноіванова

ім'я – Ганна

По - батькові – Степанівна

Науковий ступінь – к.е.н.

Вчене звання – доцент

Назва організації – ХНЕУ ім.С.Кузнеця

Посада – докторант, доцент кафедри менеджменту і бізнесу

Науковий ступінь к.е.н

Вчене звання – доцент

Поштова адреса м. Харків – 61093, вул. Волонтерська 11, кв.24

Телефон 0675783797

Дом.3723640

Е-mail anna1213ch@ukr.net

Назва доповіді – Особливості формування інноваційних компетентностей сучасного фахівця.